

Motion till riksdagen
2005/06:Kr282

av **Marietta de Pourbaix-Lundin (m)**

Kommunikation med punktskrift och punktskriftsutbildning

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av en permanent punktskriftsutbildning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om rätten att kommunicera med myndigheter med punktskrift.¹

¹Yrkande 2 hänvisat till KU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

I ”Mål i mun – förslag till handlingsprogram för svenska språket” (SOU 2002:27) kan man läsa att kraven på en god förmåga att använda språket i både tal och skrift generellt har ökat i samhället. För synskadade är det tyvärr inte någon självklarhet i dag.

Punktskriftsutbildning

Många synskadade saknar helt eller delvis förmågan att läsa tryckt text. För gravt synskadade är punktskrift det enda möjliga läs- och skriftspråket.

Det saknas dock ett uttalat ansvar för vilken instans i samhället som skall ha ansvaret för att personer som blivit synskadade i vuxen ålder får undervisning i punktskrift.

Hälso- och sjukvården har ansvar för habilitering, rehabilitering och hjälpmedelsförsörjning. En viktig uppgift inom rehabiliteringen av synskadade är att lära personer att använda sina synrester till att läsa. Om detta inte är möjligt, måste personerna inom ramen för landstingens rehabilitering av synskadade, det vill säga syncentralernas verksamhet, lära ut teknik för att läsa talad information och att läsa och skriva punktskrift.

Många syncentraler saknar i dag både resurser och tillräcklig kompetens för att lära ut punktskrift i någon större omfattning. Det leder till att många synskadade personer tvingas bli funktionella analfabeter, eftersom de inte ser att läsa tryckt text och inte får lära sig det enda möjliga skriftspråket. Detta får ödesdigra konsekvenser för de enskilda personerna.

I dag är det nästan omöjligt för personer som blir gravt synskadade som vuxna att få lära sig att använda punktskrift utöver alfabetet och enklare ord för till exempel märkning av kryddburkar. Den enda riktigt omfattande utbildningen för vuxna nysynskadade i detta som finns är Punktintensiven, som har drivits av Dalarö folkhögskola. Punktintensiven erbjöd tioveckorskurser i punktskrift för synskadade i yrkesverksam ålder. Det var en utbildning som gav synskadade chansen att lära sig läsa och skriva punktskrift så pass bra att förmågan går att använda i ett arbete. Dessutom erbjöd Punktintensiven den enda utbildningen av punktskriftslärare i Sverige. Det är ett projekt som finansierats under tre års tid i början av 2000-talet av Allmänna arvsfonden. Punktintensiven finns inte längre.

Enligt min uppfattning är det ödesdigert för personer som blir gravt synskadade i vuxen ålder om inte Punktintensivens verksamhet finns. Enda möjligheten som jag ser är att statliga medel anvisas för en permanentning av verksamheten.

Fel! Okänt namn på

Rätt att kommunicera i punktskrift

Enligt förvaltningslagen (1986:223) bör en myndighet vid behov anlita tolk när man har att göra med någon som är allvarligt hörsel- eller talskadad.

Det är dock viktigt att det också framgår av lagstiftningen att synskadade som kan läsa och skriva punktskrift har rätt att kommunicera med myndigheter med hjälp av sitt skriftspråk.

Stockholm den 29 september 2005

Marietta de Pourbaix-Lundin (m)